

GENEL MATEMATİK

FONKSİYONLAR

Ankara Üniversitesi

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Not 1.5.4.

$f(x) = a^x$ olarak tanımlı üstel fonksiyonun tanım kümesi

$$\mathcal{D}(f) = \mathbb{R}$$

ve her $x \in \mathbb{R}$ için $a^x > 0$ olduğundan görüntü kümesi

$$\mathcal{R}(f) = \mathbb{R}^+$$

dır.

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Not 1.5.5.

Üstel ifadelerden de bilindiği gibi aşağıdaki eşitlikler vardır:

(i)

$$a^0 = 1, a^1 = a$$

(ii)

$$a^{x+t} = a^x a^t$$

(iii)

$$a^{-x} = \frac{1}{a^x}$$

(iv)

$$(a^x)^t = a^{xt}$$

(v)

$$a^x b^x = (ab)^x$$

(vi)

$$a^x = a^t \iff x = t$$

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Not 1.5.6.

Üstel fonksiyonun grafiğinden de kolayca görüleceği gibi $f(x) = a^x$ şeklinde tanımlanan

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^+$$

fonksiyonu birebir örten fonksiyondur. Dolayısıyla bu fonksiyonun

$$f^{-1} : \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R}$$

şeklinde bir ters fonksiyonu vardır.

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Tanım 1.5.7.

$f(x) = a^x$ şeklinde tanımlanan üstel

$$f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^+$$

fonksiyonun

$$f^{-1} : \mathbb{R}^+ \rightarrow \mathbb{R}$$

biçimindeki ters fonksiyonuna logaritma fonksiyonu denir ve bu fonksiyonun kuralı

$$y = \log_a x$$

olarak yazılır. $x > 0$ için

$$y = \log_a x \iff x = a^y$$

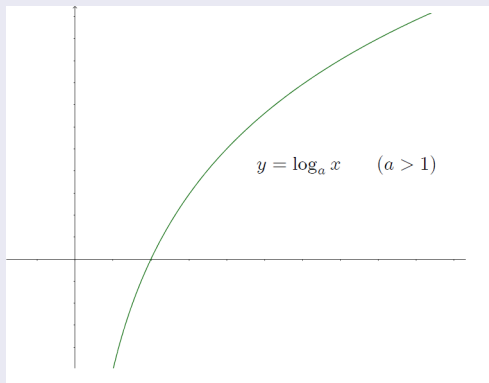
dir.

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Not 1.5.8.

$a > 1$ olması durumunda logaritma fonksiyonu kesin olarak artan fonksiyondur. Bu durum için logaritma fonksiyonunun grafiği aşağıdaki gibidir:

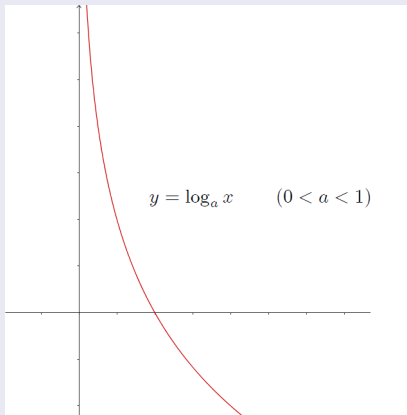

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Not 1.5.9.

$0 < a < 1$ olması durumunda logaritma fonksiyon kesin olarak azalan fonksiyondur. Bu durum için logaritma fonksiyonun grafiği aşağıdaki gibidir:

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Not 1.5.10.

$$\log_a x$$

ifadesinde a sayısına logaritma tabanı, x sayısına da logaritması alınacak sayı adı verilir. $\log_a x$ ifadesinin tanımlı olması için

$$a > 0, \quad a \neq 1 \quad \text{ve} \quad x > 0$$

olmalıdır. e tabanına göre logaritmaya doğal logaritma denir ve $\log_e x$ ifadesi yerine $\ln x$ yazılır.

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

Not 1.5.11.

Logaritma fonksiyonunun aşağıdaki özellikleri vardır:

(i) $a > 0$ ve $a \neq 1$ olmak üzere

$$\log_a a = 1$$

ve

$$\log_a 1 = 0$$

dir.

(ii) $k \in \mathbb{R}$ ve $x \in \mathbb{R}^+$ olmak üzere

$$\log_a x^k = k \log_a x$$

dir.

1. Fonksiyonlar

1.5. Üstel ve Logaritmik Fonksiyonlar

(iii) $x, t \in \mathbb{R}^+$, $a > 0$ ve $a \neq 1$ olmak üzere

$$\log_a (xt) = \log_a x + \log_a t$$

ve

$$\log_a \left(\frac{x}{t} \right) = \log_a x - \log_a t$$

dir.